

ES PILIEČIŲ TEISĖS ŠKOTIJOJE

ES Piliečiai ir Jūsų Teisės Į Būstą

Šiame informaciniame biuletenyje pateikiama trumpa santrauka apie jus, kaip **ES piliečio**, teisę gauti būstą Škotijoje. Šiame informaciniame biuletenyje teigiama, kad "ES piliečius" sudaro ES valstybių narių piliečiai, taip pat EEE valstybių (Norvegijos, Islandijos ir Lichtenšteino) ir Šveicarijos piliečiai.

Šiame informaciniame biuletenyje taip pat pateikiama informacija apie jūsų **šeimos narių** teises. "Šeimos narys" - tai asmuo, kuris yra jūsų šeimos narys, o ne ES pilietis ir kurio teisė gyventi Jungtinėje Karalystėje pagal ES įstatymus įgijama iš santykių su jumis ir jūsų ES pilietybės.¹

Šiame informaciniame biuletenyje yra išdėstytos jūsų teisės dabar (**Brexito pereinamuoju laikotarpiu**), taip pat pasibaigus pereinamajam laikotarpiui. Pereinamasis laikotarpis turėtų baigtis 2020 m. gruodžio 31 d., tačiau ši data gali keistis, jei pereinamasis laikotarpis bus pratęstas.

Pagal ES įstatymus ES piliečiai turi teisę gyventi Škotijoje pereinamuoju "Brexitu" laikotarpiu. Pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, ES įstatymai nebebus taikomi. ES piliečiai ir jų šeimos nariai, norintys pasilikti Škotijoje pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, pagal "EU Settlement Scheme" [ES Apygyvendinimo Schema] turi pateikti prašymą dėl **Settled Status [Nuolatinio Gyventojų Statuso]** (neterminuoto leidimo pasilikti) arba **Nenuolatinio Gyventojų Statuso** (ribojamo leidimo pasilikti 5 metus) iki 2021 m. birželio 30 d.

Ar aš turiu teisę pirkti ar turėti nuosavybę Škotijoje?

Visi ES Piliečiai

Visi Škotijos žmonės turi teisę pirkti ar turėti nuosavybę. Kaip ir Jungtinės Karalystės piliečiai, jūs turite vienodas teises pirkti ir turėti nuosavybę. Turto savininkai, bankai ar paskolų tiekėjai negali jus diskriminuoti remiantis jūsų pilietybės pagrindu.

Tačiau, jūs galite susidurti su tam tikromis kliūtimis perkant ar įgyjant nuosavybę, jei jums nėra suteiktas "leave to remain" (pasilikimo šalyje) statusas (pvz., Nuolatinio Gyventojų Statusas ar Nenuolatinio Gyventojų Statusas). Pavyzdžiui, jūs turite teisę atidaryti JK banko sąskaitą, tačiau, skirtingai nei JK piliečiui, gali būti paprašyta pateikti papildomos informacijos patvirtinti jūsų paraišką.

Jei jums yra reikalingas finansavimas (pvz., paskola) nuosavybės įsigyjimui, bet jūs neturite suteikto "pasilikimo šalyje" statuso arba jis yra suteiktas ribotam laikotarpiui (pvz., Nenuolatinio Gyventojų Statusas), jūs galite būti netinkamas kai kuriom paskolom gauti, arba paskolų tiekėjai jums gali taikyti didesnius tarifus nei Jungtinės Karalystės piliečiams.

1. "Šeimos nariais" gali būti laikomi: jūsų sutuoktinis ar civilinis partneris, jūsų vaikai, anūikai ir provaikaičiai iki 21 metų amžiaus, jūsų išlaikomi tėvai, seneliai ir proseneliai, kai kurie nesusituokę partneriai ir kiti išlaikomi giminaičiai. (Išdavus "Home Office" [Namų Biurui] "išplėstinės šeimos nario" registracijos pažymėjimą).

ES Piliečiai ir Jūsų Teisės | Būstą

Ar aš turiu teisę nuomotis būstą Škotijoje?

Visi ES Piliečiai

Visi žmonės Škotijoje turi teisę nuomotis būstą. Kaip ir Jungtinės Karalystės piliečiai, jūs turite vienodas teises išsinuomotis būstą. Nuosavybės savininkai negali jus diskriminuoti remiantis jūsų pilietybės pagrindu, taip pat neturi teisės atsisakyti išnuomoti būsto jums remiantis jūsų imigracijos statusu.

Ar aš turiu teisę gauti socialinį būstą Škotijoje?

Visi ES Piliečiai

Visi ES piliečiai ir jų šeimos nariai, turintys **right to reside [teisę gyventi]**² Škotijoje, gali pateikti paraišką dėl benamystės pagalbos ir paramos į savo vietinės valdžios instituciją.

Jei esate benamis, vietinės valdžios institucija privalo priimti jūsų paraišką dėl benamystės ir suteikti jums laikiną apgyvendinimą, kol jie svarsto jūsų aplinkybes, ar jūs turite teisę gauti paramą ar pagalbą.

Tačiau iš jūsų gali būti tikimasi padengti laikinai suteikto būsto išlaidas. Tai gali sukelti sunkumų, jeigu jūs dar neturite teisės gauti būsto pašalpos ar Universal Credit [Universalaus Kredito], kadangi jūs negalite išlaikyti **habitual residence test [nuolatinės gyvenamosios vietos testo]**.

Tada vietinės valdžios institucija privalo apsvarstyti ar jūs ir jūsų šeimos nariai **turi teisę gauti paramą dėl benamystės** ir turi suteikti jums pagalbą arba pateikti jums raštiškai priežastis, kodėl buvo nuspręsta, kad jūs neatitinkate reikalavimų.

Jei vietinės valdžios institucija nusprendžia, kad jūs neturite teisės gauti paramos dėl būsto, ir jūs nesutinkate, kreipkitės pagalbos ir patarimo užginčyti šį sprendimą.

ES Piliečiai turintys Nuolatinio Gyventojų Statusą

Turint Nuolatinio Gyventojų Statusą, jūs automatiškai atitinkate **teisės gyventi** šalyje testo reikalavimus. Jūs turite teisę gauti paramą dėl benamystės Škotijoje tokiomis pačiomis sąlygomis, kaip ir Didžiosios Britanijos gyventojai.

ES Piliečiai turintys Nenuolatinio Gyventojų Statusą

Turint Nenuolatinio Gyventojų Statusą, jūs privalote atitikti **teisės gyventi** šalyje testo reikalavimus, nustatant jūsų tinkamumą gauti paramą dėl benamystės.

Ar mano teisės keičiasi pasibaigus pereinamajam Brexito laikotarpiui?

Jūsų teisė pirkti, turėti ar išsinuomotis nuosavybę pasibaigus pereinamajam Brexito laikotarpiui nesikeis.

Jūsų teisę gauti socialinį būstą Škotijoje sprendžia Škotijos ir Jungtinės Karalystės vyriausybės. Pagal dabartines taisykles, pasibaigus pereinamajam Brexito laikotarpiui, tik asmenys, turintys Nuolatinio Gyventojų Statusą, turės teisę gauti paramą dėl benamystės. Pasibaigus pereinamajam Brexito laikotarpiui, vietinės valdžios institucijos nebus įpareigos apgyvendinti asmenis, turinčius Nenuolatinio Gyventojų Statusą ar ES piliečius, neturinčius jokio statuso.

Jei nesate tikri dėl savo dabartinės ar būsimos teisės turėti ar išsinuomotis nuosavybę arba priegios prie benamystės paramos Škotijoje, kreipkitės patarimo ir paramos jūsų individualiam atvejui.

2. Pagal ES įstatymus, savo teisę gyventi šalyje galite įrodyti parodydami, kad esate: darbuotojas ar savarankiškai dirbantis asmuo (dirbantis pakankamai valandų apmokamą darbą), darbo ieškantis asmuo, buvęs darbuotojas ar į pensiją išėjęs asmuo, studentas (savarankiškas), ES piliečio šeimos narys, užsiimantis viena iš šių veiklų. Norėdami gauti papildomos informacijos arba, jei negalite įrodyti savo teisės gyventi šalyje, bet jums yra reikalinga socialinio būsto ar finansinė parama, perskaitykite mūsų informacinį biuletinį "EU Citizens and Your Right to Access Benefits and Social Work Support" [ES Piliečiai ir Jūsų Teisė Gauti Išmokas ir Socialinę Darbo Paramą].

Kur galiu gauti daugiau konsultacijos ar paramos?

Norėdami gauti išsamesnę informaciją apie jūsų aprūpinimo būstu teises Škotijoje, arba, jei jums reikalinga pagalba suprasti savo teises:

- ▶ Skambinkite **“EU Citizens Support Service” [ES Piliečių Paramos Paslaugos] pagalbos linija “Citizens Advice Scotland”** [Piliečių Konsultavimas Škotijoje] **0800 916 9847** (Nuo pirmadienio iki penktadienio, 9:00 - 17:00 val.) – arba galite rasti savo vietinį konsultavimo biurą:
<https://www.cas.org.uk/bureaux>
- ▶ Skaitykite daugiau apie savo teises perkant ir nuomojantis nuosavybę **MyGov.Scot Housing and Local Services [Būsto ir Vietinės Paslaugos]:**
<https://www.mygov.scot/housing-local-services/>
- ▶ Skambinkite **“Shelter Housing Advice Helpline” [Prieglautos Būsto Patarimų Pagalbos Linija] 0808 800 4444** (nuo pirmadienio iki penktadienio, 9:00 – 17:00 val.) arba skaitykite: papildoma informacija apie jūsų teises dėl būsto Škotijoje, konsultacija “Shelter Scotland” [Prieglauta Škotijoje]:
https://scotland.shelter.org.uk/get_advice
- ▶ Skaitykite informacijos šaltiniuose “Housing Rights for Housing Advisers for new migrants” [Būsto Aprūpinimo Teisės, skirtos naujų migrantų Konsultantams] **Chartered Institute of Housing [Būsto Aprūpinimo Institutas]:**
<https://www.housing-rights.info/scotland-housing-advisers.php>

Pakutinį kartą atnaujinta 2020 m. Birželio 1 d.